

Abonamentul:

Pe un an 8 coroane.
Pe jumătate de an 4 cor.
Pentru România și alte țări străine pe an 10 cor.
—
Un număr singularic 10 fileri.

PROGRESUL

Redacția și Administrația Nr. 217.

—
Telefon Nr. 29.

—
Apare în fiecare Sâmbătă.

—
Inserate după învoială.

—
Manuscrise nu se înapoiază.

Descoperirea adevărului.

Claude Bernard admite patru faze în descoperirea adevărului:

Intru nașterea ideii științifice, adică bănuiala că este o legătură încă necunoscută între cutare și cutare fenomen. E ipoteza.

Vine apoi judecata științifică, prin ajutorul căreia supunem ipoteza la controlul experienței. Aflăm ce urmărim ar ieși din ipoteză spre a le cerceta prin experiență, dacă înadevăr, sînt așa sau ba.

A treia fază este studiul experimental al încheierilor așezate. Combinăm metode și aparate spre a face experiențele hotărîtoare.

A patra fază este discutarea rezultatelor experimentale, care duc ori la primirea ipotezei ori la respingerea ei.

Ideea științifică, ipoteza se naște în două chipuri cutotul deosebite: Ori un fapt neașteptat zbește pe observator și-l deșteaptă o idee nouă. Așa și s'ar fi întâmplat lui Galileu, cînd se privea hlobănările (oscilațiile) unei candelă în biserică din Piza. Tot așa, zărise, lui Newton care vedea cum cad mere coapte dintr'un pom.

Dar multe fapte de acestea se petrec fără a deștepta în privitorii bănuiala unei legături, a unei legi noi.

Mulți chimiști dela Cavendish încoaci au preparat Argon, fără să știe.

Uni învățați au însușirea de a simți legături noi între fenomene. Se poate

spune că însușirea aceasta la unii este de o mie de ori mai mare decît la alții.

Al doilea chip de a face o descoperire este cercetarea anume cu scop de a descoperi o legătură, ce se poate bănuși, luîndu-ne după analogii.

A patra fază însă, talmăcirea rezultatelor, cere o mare neatîrnare a minții. În această privință deosebiri între învățați merg dela 1 pînă la 100.

Rezultatele experimentate nu sînt niciodată matematiceste exacte. Apoi în experiențe, fără să băgăm de seamă, se furișează factori necunoscuți. E deci foarte anevoe să alegi întrucît rezultatele trebuie puse pe seama ipotezei ce cercetăm ori pe alte împrejurări.

H. L. Chatelier aduce dovezi că, din nefericire, metoda științifică lipsește adesea și specialiștilor.

Așa s'a petrecut lucrul de pildă și cu pulberea fără fum în Franța.

În camera franceză, un învățat a cerut ca fabricarea pulberei fără fum să se dea numai și numai în seama chimiștilor. Uita însă că descoperitorii pulberei n'au fost chimiști, ci generalul Castan, căpitanul Favier, și Nobel, ofițeri sau ingineri, înzestrați cu studii științifice, dar — nu chimiști.

Specialiști judecă neștiințific așa de des. Ce să zicem de oameni ceialalți, de public, de mulțime?

Totastfel Le Chatelier arată că educația la cugetare științifică nu se capătă numai prin învățămîntul științelor. Dimpotrivă, dacă se predau acestea, numai din punctul de

vedere al folosului practic, educația metodică dată de ele poate fi slabă detot.

Metoda analitică întrebuintată la studierea lumii, care să îți seamă numai de-o față a fenomenelor.

Dimpotrivă problemele vieții practice cer să ținem seamă de toate fețele, de întreaga complexitate a realității.

Metoda de cercetare, munca trebuitoare spre a face descoperiri, aproape nu se mai pomenește.

Apoi în studiul lumii materiale sîntem în faza a patra, adică la aflarea formulilor definitive ale legilor. În cercetările privitoare la lumea sufletească, abia ne aflăm în faza întâia și întrucîtva într'adoua. Ce ne poate învăța calculul integral, cînd e vorba de arta sau de știința de-a conduce oameni?

Studiul literelor are cea mai mare însemnătate pentru formarea inteligenței. Studiul modern al limbilor — vechi sau nouă — ne deschide vele mai vaste perspective asupra societății și a puterilor ce lucrează în ea. Analiza lucrărilor literare ne deprinde, deasemenea, cu pătrunderea problemelor sufletești, ce întâlnim în viața zilnică.

Arată că oameni de cultură literară au ajuns de s'au deosebit în afaceri și chiar în funcțiuni de natură tehnică.

În Anglia, revista „Engineering“ cere ca inginerilor să li-se dea și educație literară, ca la Oxford și Cambridge, de unde au ieșit toți oameni mari ai Angliei.

Huxley zicea: „O educație numai și numai științifică produce o deformare in-

FOILETON.

Din nevasta leneșă cum s'a făcut harnică.

Era o fată leneșă, leneșă, de n'avea păreche, și s'a întâmplat că — s'a măritat și ea.

La bărbat a purtat toalele și cămășile ce brumă-i dedese mă-s'a, pînă a rămas numai cu una făcută șofile (fășii, zdrențe). Da' ea n'a mai făcut niciuna, că era din acelea leneșe și somnoroase.

De să scoală 'n prînzul mare

La beut și la mîncare,

Și și-atunci sînt otrăvite

Că s'au sculat nedurmite...

La vr'o doi ani, uite că vine frate-său s'o cheme la nuntă, în alt sat. Ce să facă atunci? Trimete pe bărbat la nașă să-i ceară o iie (cămășe) ca să îmbrace și ea la nuntă.

Nașă-sa însă n'a vrut să-i dea.

— Spune-i finei, că n'am; da, ca să nu te duci cu mina goală, na, du acasă gisca asta.

— Bogdaproste, nașă!

Și a plecat la casa lui. Cînd a ajuns la poartă, nevasta vede gisca la subțioara lui și crede că e iie:

— !! Biata nașă!

Și cum leneșă avea pe ea o iie toată ruptă, a luat-o de pe ea și... svîr! în foc! Cînd intră bărbatul în casă, o găsește goală și în casă un miros de cîrpă.

— Ce ai făcut, noroado?

— Apoi, ce? nu mi-ai adus alta dela nașă?

— Ei așa! E o giscă, fă!

— Cît de 'ngustă, cît de strîmtă, o port eu?

Așa zice, da cînd vede gisca, să ia cu minile de păr.

Da bărbatu, tocmai acum să hotărî să facă ce-o face, ca s'o dea pe brazdă.

— Nu e nimic, nevastă! Tot am să duc eu puțină (butea) asta de păcură (rășină neagră) s'o vînz. Te vîri în ea, om pune-o 'n car și-om merge pînă în cutare loc. Acolo o veni mă-ta, te-om lua acasă și te-o îmbrăca, de-i fi și tu la nuntă în rîndul oamenilor.

— Bine, dec!

Și a băgat-o 'n puțină de s'a mai văpsit o leacă, a suit-o în căruță și, pe urmă, mîna și mîna!

O duce drept la nuntă, acolo unde era strînsă lume mai multă și juca hora cu foc.

— Ho, ho... Măi oameni buni, ia ajutați-mi să dau puțină asta jos.

Îi ajutară de scoase fundul dela puțină.

Atunci, cînd să vede leneșă ca dracul și în pielea goală în fața horei, nu știe pe ce lume mai e, și o rupe la sănătoasa! Sbuta par'că, nu fugea!

Oamenii se uitau speriați: Huo! huideo!...

— Ce fu mă?

— Nu știu nici eu!

Aprinseră toți tîmii și se închinară și făcură mătăni, de să strică și rostul nunții, că gîndiră că a fost dracu așa negru și desbrăcat în butea omului!

Ear leneșă a tot fugit pînă a nimerit într'o groapă cu urzici de i-au beșicat toată pielea.

Pe urmă?

Perie drăcește, stă cu furca la unghete..

S'a pus nebuna pe lucru.

Așa de cu zor muncea, că atunci cînd îi era foame, se ruga de bărbat:

— Dragă bărbate! Pune-mi pe umere o leacă de mălai, să mai apuc și eu cu gura, că nu mai pot cu minile! Am treabă!...

„Flac.“

C. Rădulescu-Codin.

Domn' Lărică.

Eram mai mulți în jur de masă. Cu păharele pline de bere. Ca la comandă — fieștecare îl prindea pe al său, îl ducea la gură și-l săruta lung.

Pela început se vorbea numai de vreme și recoltă. Mai apoi de existență, de bani și de scumpirea traiului. Toți ne plingeam încontra scumpetei și încontra puținului câștig. Și cu tot dreptul. Pretențiile, — de cari nu te poți lipsi — cresc în mod îngrozitor, ear în raport cu acestea, izvoal câștigului e tot mai tulbure...

Veni runda a doua, apoi a treia. Acum se dezlegase și limba domnului Lăzărnică, care era agent la o bancă străină, în nordul țării.

— Vedeți, — luă el firul — nu e mai bine cum o fac eu? Nu am directori și nici șefi. Nu-mi poruncește nimeni. Lucru cit vreau și cînd vreau. Nu-mi trebuie fixul vostru; provizia mea e mult mai bună și poate mai sigură. Puțin dacă forțez treaba, ciștig pînă la 300-400 coroane pe

telectuală tot așa de sigur, cum produce și cea curat literară. Dacă o puî mare cătime de marfă într'o corabie, și nu va fi bine așezată, nu vei înlătura primejdia înecării. Toate acestea se publică în „Rev. scient.”

„Biblioteca populară a Asociațiunii”.

Către conducătorii poporului dela sate.

Ne aflăm la sfârșitul lui Februar și dintre cele 8000 apeluri și liste pe cari le-am distribuit între fruntași conducători de prin comunele locuite de Români, în scopul de a se înscrie cât mai mulți membri ajutători la „Asociațiune”, cu taxa de 2 cor. în schimbul căreia, va primi fiecare membru câte 10 cărțile și un calendar; până de prezent, abia ni-s-au înapoiat 300 de liste.

Știm și recunoaștem, că anul acesta nu e unul dintre cei buni. Știm că poporul e lipsit și sărac. Sintem convinși însă, că în fiecare comună se găsește cîteva fruntași, cari la îndemnul luminat și binevoitor al conducătorilor lor, nu vor pregeta să se înscrie în șirul membrilor ajutători, de o parte ca și ei să sprijinească lucrările de deșteptare, pe cari „Asociațiunea” le înfăptuește pentru sătenii iară pe de altă parte să-și stîmpere setea de învățură, luminându-se tot mai mult prin slova cărții.

Rutenii din Bucovina, un popor abia de treisute de mii, numără la biblioteca populară a lor peste 50.000 de membri. Noi Români cari trăim în țara această, sintem un popor de trei milioane și totuși nu ne-am putut învrednici să scriem în cartea cea mare a neamului nostru, ca membri ajutători ai „Asociațiunii”, pentru anul 1912, decît neînsemnata sumă de 12.000 de membri.

Ni-se strînge inima de durere, cînd vedem, că toate nizuințele și încercările ce le înfăptuim pentru binele obștesc și îndeosebi pentru deșteptarea și luminarea țaranului român, nu sint sprijinite dupăcum ar merita.

Apelăm de nou la bunăvoința și sprijinul tuturor conducătorilor și îndeosebi, rugăm pe d-ni preoți și învățători, cari au primit apeluri și liste pentru înscrierea de membri, să binevoiască a înscrie cît mai mulți membri ajutători, și cu posibilă grabire să ne înapoieze listele.

Din cauză că nu am primit listele, n'am putut ști în cîte exemplare să tipărim cărțile apărute până acum și tot odată n'am putut face nici expediția la adresa acelor, cari deja sint înscriși dar lista cu numele membrilor nu ne-au fost trimisă.

Cărțile apărute pîn'acum, s'au tipărit în cîte 15.000 exemplare. Nădăjduim, că pentru anul acesta numărul membrilor se va spori la acest număr și așa destul de mic față de numărul total al poporului nostru. „Biroul Asociațiunii”.

lună. Vă spuî drept. Eu nici cu directorul băncii mele nu aș schimbă, cutoatecă acela va fi avînd mult mai multă plată decît mine, dar credeți-mă, nu are traiul și comoditatea mea. Mijloesc azi un împrumut, am procentele mele sigure din partea băncii, ear din partea clientului... ei, asta-i partea cea mai bună. Fraților — continuă dînsul — nu pregătirile îl fac pe om cînd e vorba să fie geșefar, ci spiritul și apucăturile. Da, apucăturile pe cari mulți dintre voi nu le aveți... Aici îl întrerupse unul dintre conmeseni.

— Dar ia spune-mi, pentru Dzeu, ce faci cu câștigul ăsta frumos? A trăi la sat, fără familie, cu ceva avere proprie și cu un câștig așa frumos, într'adevăr e ceva boeresc.

— Ce să fac, răspuse domnul Lăzărică... Palate nu o să-mi zidesc, pentrucă nu am pentru cine.

Dar' totuși, totuși... insistă celalalt.

— Apoi îi pun la libel, căci nu știi cum se va întoarce roata vremii...

Cu toți:

— Să trăiască!... iască!...

Domnul Lăzărică era tot mai vesel și cu el am câștigat și noi puțină voce bună.

Peste tema cu provizia trecurăm demult. Acum era la ordine orașul și viața lui zgomoasă. Aici se făcu erași zamă lungă...

În decursul așestei conversații îi puserăm întrebarea lui domn Lăzărică, că ce ar face el dacă ar găsi undeva, neobservat de nimeni, un portmoneu cu vre-o cîteva mii de coroane. Ce și

† Baronul G. Duca de Cadar.

(Date biografice).

Descendentul unei familii cu trecut glorios în istoria Bizanțului de odinioară și naturalizată la noi după teribila catastrofă dela Moscopol, cînd multe familii aromâne distinse s'au așezat în aceste văi și plaiuri, devenind cei mai aprigi apărători ai legii noastre strămoșești și conducători ai poporului nostru încătușat, cîștigîndu-și un titlu de deosebită recunoștință în istoria noastră mai recentă: *baronul Geza Duca de Cadar* a înecat subit din viață la Viena în floarea zilelor de bărbat, în etate de 46 ani, cînd eram mai în drept a aștepta roadele înbelșugate ale activității lui extinse pe diferitele terene ale vieții publice și economice.

Pregătit pentru cariera diplomatică, a petrecut partea mai mare tineretelor în străinătate, începîndu-și cariera la București ca atașat diplomatic la ambasada și, trecînd prin diferitele capitale ale Balcanului în aceeași calitate, la Constantinopol, a devenit unul din cei mai buni cunosători ai acelor probleme, cari agită de prezent întreaga lume politică. Ca secretar de legăție și-a continuat serviciul diplomatic la Lisabona și Stuttgart, pînăce a trecut înainte de aceasta cu patru ani în disponibilitate ca consilier de legăție, fiind avansat nu demult la rangul de ambasador extraordinar și ministru plenipotențiar a. h.

Pe lingă toată strălucirea carierei ce-l aștepta și viața fără griji ce-i asigura frumoasa avere familiară, îl ademenea viața publică de acasă, unde instinctul său fin politic îi spunea, că o mare problemă îi oferă un teren multumitor de activitate: chestia națională din Ungaria.

Era încă în serviciul activ diplomatic cînd a primit să fie ales deputat sinodal în dieceza Caransebeșului și apoi congresual spre a intra astfel în legătură mai apropiată cu viața publică a poporului român, pe care prea puțin o cunoștea.

Incurînd i-s-a oferit prilej să se afirme în viața bisericească națională, cînd cu criza dela Caransebeș și luptele înverșunate din jurul înge-nunchierii episcopiei din Caransebeș. Investit cu o misiune din loc mai înalt a intrat atunci în raporturi mai intime cu fruntașii noștri, dovedindu-se de un bărbat corect, sincer, cinstit și devotat cauzei bisericești și poporului român. Serviciile ce le-a adus atunci și de atunci încoace cauzelor noastre publice, numai istoria zilelor ce vor urma le va putea elucida, cînd se vor putea da publicității acte și demersuri, pentru cari se impune astăzi încă discrețiune.

Ca diplomat și-a pus de scop a face pe mediatorul cinstit între popor și biserică de o parte și guvern de altă parte, cucerînd incurînd pe toți cu cari a avut mai deaproape de a face.

Odihniască în pace! („Drapelul”.)

cum ar plasa el paralele ca financiar? Că se fac, — răspuse domn' Lăzărică scurt. — Nainte de toate mi-ași plăti datoriile, bată-le focul. Ei, d'apoi Dta pelîngă minunatul câștig mai ai și datorii!? Aici se făcu englez. S'a încurcat puțin. Noi rîdeam cu voce bună. S'a sculat apoi brusc dela masă, fără a zice un cuvînt și... a luat-o spre ușă.

Noi cu toți ca dintr'o gură după el: Domn' Lăzărică, Domn' Lăzărică! Pentru Dumnezeu; nu ne face de rușine! El însă cum puse mina pe ușă, se făcu nevăzut în întunec.

Nemaî pomenit! Cum ne-a tras pe sfoară...

Chelner, strigă unul dintre ce-i rămași. Cît face socoata noastră? Chelnerul își luă tăblița și cu iuțea automobilului pe drumul bordos, ne „scoase răciunul”...

Ne fixarăm pe un moment. Plătirăm și plecarăm...

Balnoi.

Dedicație Lui...

Dece să te'ndoști?...
De ai iubit vr'odată,
Dece tot mai vorbești
D'o biată — orfană fată?

Ți-s'a părut așa...
Durerea-mi te răpune
Căci toată vorba mea
E plîns și rugăciune...

A. E. B.

Serbia.

(Lucrare liberă după Hillger și Lion).

Deoarece toate privirile sint îndreptate înspre alianța balcanică, cred că fac un bun serviciu cititorilor iubitei noastre foi „Progresul” descriînd foarte pe scurt: istoricul tînărului stat vecin Serbia, pînă în timpul abia trecut subț Milan și Natalia, apoi ceva mai pe larg subț Alexandru și Draga.

Întîmplarea înfiorătoare n'a surprins lumea, căci la exprimarea numelui compus Alexandru și Draga, toată lumea sa așteptat la un șandal. Alexandru și Draga au fost la 10 iunie 1903 străbătuți de plumbi, apoi tăiați de săbii și aruncați pe fereastră afară, împreună cu toate neamurile reginei, adiutanții regelui, ministrul de război, ministrul președinte (Românul Mihaîl Marcovici), 12 bărbați de strajă ai palatului și toți cari erau ținuți de aderenți ai părechei regale.

Capii încoronați au mai fost omorîți: cel dintăi de care ne vorbește istoria, a fost în evul vechiu la Greci, la începutul civilizațiunii, tiranul Pisistat în Athena. Asemenea omoruri au mai la toate națiunile.

Așa a murit Cesar subț loviturile de pumnal a conjuraților, cari cereau republică, dar moartea acestui mare bărbat nu a atins scopul dorit de conjurați, căci nepotul său Octavian, deveni împăratul Augustus, ca singur domnitor, ear din numele celui omorît, s'a format titlul de împărat: Cesar. După despărțirea în două a imperiului roman, în Bizanț omorîrea împăraților ajunse o datină crudelă și tristă, dar și mai crîncenă a fost în evul mediu, la conducerea bisericești catolice, la Papi, dintre cari, un număr considerabil au fost înlăturați, în diferite forme, prin moarte zilnică.

În evul mediu germanic se ivește acest rău mai tîrziu, anume: la 1208 cînd regele Filip fu ucis de Otto de Witeisbach. De atunci chiar la un veac, s'a întîmplat omorul împăratului Albrecht I. prin Paricida. Cele mai multe omoruri de astfel de natură, se întîmplă în veacul XVI, așa: în 1584 Wilhelm de Orania, cinci ani mai tîrziu, Heinrich al III. din Franța prin Clement, și anume cu consimțămîntul celor mai înalte familii aristocratice din țară, cari îl sârbătorira pe asasin, ca pe un instrument a lui Dumnezeu. 23 de ani mai tîrziu cade Heinrich al IV. din Franța subț paloșul lui Ravailax. Nu-i merse mai bine nici sârmanului împărat Petru III. al Rusiei, care cu consimțămîntul soției lui Catarina II., cu puțin zile după revoluția de palat, fu sugrumat de frați Orlovi și alți nobili. Astfel peri la 1792 Gustav III. din Suedia, la un bal mascat în Stockholm, ucis de nobilul Ankarström. Apoi Ludovic XVI. din Franța cu soția lui Maria Antoinette, fica neuitatei Maria Terezia, judecată la moarte prin tribunalul revoluționar.

La 23 Martie 1801, aristocrația din Rusia omoară pe împăratul Paul I. cu consimțămîntul fiului său Alexandru I. Pe împăratul Paul I-a sugrumat cu cureaua dela spadă, groful Alexandru de Bennigsen. Împăratul Alexandru al II. nepotul lui Paul, căzu la 1880 jertfa unei bombe aruncată asupra lui de nihilisti. Sultanul Murad a fost de-tronat prin o revoluție de palat și aruncat în închisoare de actualul sultan al Turciei. Președintele Franței Carnots încă a fost ucis. Regele Italiei Humberts fu ucis prin atentatorul Breci. Cea mai iubită și binefăcătoare împărăteasă Elisabetha își dete nobilul ei suflet în urma unui atentat.

Ear acum să vedem și să ne oprim la tragedia conacului din Belgrad, arătînd pe scurt și istoricul statului sîrbesc. **Ioachim Dabicî.**

(Va urma).

Dela „Asociațiune”.

Aviz.

Domnul Vasile Stroescu a binevoit a dona Asociațiunii spre distribuire un număr mai mare de exemplare din următoarele cărți:

Dr. Ioan Lupaș, Mitropolitul Baron de Șaguna. Iuliu Enescu, Cooperativele sătești. Dr. Ioan Mateiu, Din carnetul unui dascăl.

Aceste cărți se distribuie gratuit bibliotecilor Asociațiunii și bibliotecilor parohiale și școlare.

Ceieace doresc să primiască cărțile de mai sus sint invitați să trimită biroului Asociațiunii o cerere, însoțită de 80 bani cheltueli de poștă, cari se pot trimite și în mărci poștale.

Biroul Asociațiunii.

Sibiu (Nagyszeben) Str. Șaguna Nr. 6.

ECONOMIE.

Prețul bucatelor.

(Piața Oraviții la 1 Martie 1913)

Grîul 100 Kg. (maja metrică)	18	C. 50 fil.
Cucuruzul " " "	12	" " "
Ovăsul " " "	19	" " "
Carnea de vită 1 Kg.	1	60 "
" " vițel " " " " " " "	1	80 "
" " porc " " " " " " "	1	40 "
Epure 1 bucată	2	50 "
Slănină afumată 1 Kg.	1	80 "
Untură de porc " " " " " " "	1	80 "
Ouăle: 4 bucăți	—	20 "
Ceapa 1 Kg.	—	12 "
Aiul (usturoiul) 1 Kg.	—	30 "
Morcovi 1 legătură	—	7 "
Petrinjei " " " " " " "	—	7 "
Mazere, uscată, 1 Kg.	—	80 "
Linte, " " " " " " "	—	80 "
Fasole, boabe " " " " " " "	—	30 "
Mere " " " " " " "	—	30 "
Nuci " " " " " " "	—	80 "
Prune uscate " " " " " " "	—	80 "
Lapte de vacă 1 litru	—	24 "
Unt 1 Kg.	2	20 "
Brînză de oaie 1 Kg.	1	40 "
Făină de grîu 100 Kg. Nr. 0	40	" " "
" " " " " " " " " " " " "	1	36 "
" " " " " " " " " " " " "	2	34 "
" " " " " " " " " " " " "	3	32 "
" " " " " " " " " " " " "	4	35 "
" " " " " " " " " " " " "	—	16 "
Tărițe 100 Kg.	16	" " "
Finul, maja metrică,	5	" " "
Lemne de ars cl. I. 1 metru cubic	7	50 "
" " " " " " " " " " " " "	6	50 "
" " " " " " " " " " " " "	5	60 "
Cărbuni de peatră 100 Kg.	6	" " "
Cocs " " " " " " " " " " " " "	8	" " "

Banca generală de asigurare română.

Banca generală de asigurare română și-a încheiat întâiul bilanț după o muncă de un an de zile. Pentru asigurări contra focului a emis 6413 polițe asupra unui capital asigurat de peste 20 milioane cor. încasînd ca premii și taxe 88 mii 475 cor. În ramura asigurărilor de viață a primit de bune 464 pentru capital 2 milioane 189 mii 600 cor. Societatea noastră a întrecut deci în anul trecut cu o jumătate milion societatea agricultorilor maghiari, care există de 12 ani.

FELURIMI.

Cine a avut mai mulți copii. Dăm mai la vale o listă a mamelor care a avut în viața lor norocul a da naștere la mai mulți copii. Doamna Feodor Vasiliev, nevasta unui țaran rus, a avut 69 copii. Doamna Elphistoe din (Anglia) moartă în 1709: 36 copii. Madame Berry Londra moartă în 1860: 30 copii. Doamna Helen Urcart (Scotia), moartă în 1556: 36 copii. Madam John Johns (Anglia) 31 copii, Doamna Greenhill (Anglia) 39 copii, Doamna Alice Hocker (Anglia) 41 copii, Doamna Signora Salvisti (Florența Italia) 32 copii, Doamna Viliam Moore (America) 26 copii. D-na Ciark 27 copii. Madame Agnes Racita, New York 32 copii.

Apel.

Subscriși dindu-ne toată osteneală ca se înființăm în comuna noastră fruntașă Ciuchici (Tyukó), com. Caraș-Severin o Agentura a „Asociațiunii” și neavînd mijloace destule pentru înființarea și unei biblioteci populare, venim pe această cale a apela la inimile nobile și iubitoare de neam, îndeosebi către scriitori noștri de aici și de dincolo să ne sprijinească întru înființarea bibliotecii, dăruindu-ne cărți. Pentru darurile încurte le vom aduce mulțumită publică.

Foile românești sînt rugate a publica acest Apel.

Ciuchici, la 23 Februar 1913.

Emanuil Ciulei
preot și preș. agenturei.

Dim. Zgribanu
inv. și not. agenturei.

CRONICA.

Concertul de azi seară al corului din localitate împreună, cu bal costumat, după toate presemnele va fi cea mai de seamă petrecere a Oravițenilor din ast-an.

Joi în 6 l. c. și-a ținut institutul nostru „Sentinela” din Satul-nou adunarea generală ordinară, la care au participat mulți acționari. S’au primit unanim toate propunerile direcțiunii și cu deosebire au făcut bună impresiune explicațiile făcute de președintele adunării P. Stoica despre mersul crizei financiare și învățămintele câștigate din aceasta.

La Clopodia a încetat din viață parohul gr. cat. Ilie Cutera în etate de 79 ani. Fie-î țărina ușoară și memoria binecuvîntată!

„Banca populară” din Caransebeș, al cărei bilanț frumos îl publicăm în altă parte a foii noastre, își ține adunarea generală ordinară la 12 Martie a. e.

Reuniunea rom. de cînt și muzică din Reșița-montană aranjează Duminecă la 9 Martie în localul Casinei române o producțiune teatrală cu următorul program: „Țiganul cătană”, comedie într’un act de E. Suciuc; „Musca”, monolog vesel; „Nasul”, monolog comic, traduse de S. Borne-misa, ambele predate de Iosif Munteanu; „Sticla din urmă”, comedie într’un act de I. Putici. După producțiune dans.

† Țăranul Nicolae Murgu din Ilidie, cel mai înalt Român din întreg Banatul, cunoscut de pe vremea impozantelor adunări generale din Oravița, a încetat din viață, fiind înmormîntat Duminecă cu cuvenita pompă. Odihniască în pace!

Petreceri de zapostire: Concertul corului ort. rom. din Varadia, concert și teatru în Rusova-veche, concertul plugarilor din Vraniuș, balul bisericii din Oravița-rom., producțiune corului din Jam, festivalul împreună cu petrecere de dans în favorul bisericii din Cacova, concertul împreună cu teatru și petrecere cu joc al corului din Ilidie, concert și teatru în Grebenaf.

Primum următoarele: „Reuniunea de înmormîntare din districtul protopopesce gr. cat. al Sibiului și a ținut a IV. adunare generală Duminecă în 2 Faur 1913 în sala școlii rom. gr. cat. din Sibiu, sub preșidiul d-lui Iuliu Bărdosy inspector reg. școl. I. r. Această reuniune întemeiată de 3 ani împliniți, dupăcum ne arată cifrele membrilor înscriși de 1354, a făcut frumoase înaintări, dovadă că însemnata ei de binefaceri pătrunde tot mai tare în simul poporului nostru. La înființarea ei aici între diferite însoțiri de felul acesta ni-se împărea întreprinderea cam cutezătoare, dar prin stăruința și hărnicia conducătorilor de azi, am ajuns în prezent la un progres îmbucurător înscriinduse în anul expirat ca membri noui 275. Reuniunea funcționează acum cu 4 secții complete. Într’altele în anul expirat 1912 conform socotelilor au fost de 11.687-90 cor. Cazuri de moarte au fost în toate 4 secțiile 70, după cari sau plătit moștenitorilor legali suma de 8107 cor. sumă destul de considerabilă dată celora, cari și-au putut împlini datorințele față cu cei reposesi între împrejurările crizei de bani ale anului. Cu 31 Decembrie 1912 reuniunea avea un fond de ajutorare de 6642.94 cor. depuse la „Albina” din Sibiu și 1029.64 la „Patria” din Blaj. Avera totală a reuniunii se ridică la peste 15.000 cor.

Institutul „Dunareana” din Temeșcubin a ținut Duminecă în 2. l. c. adunarea generală ordinară, care a fost mai bine cercetată decît în alți ani. Acționari au fost deplin mulțumiți cu mersul afacerilor sub conducerea cea nouă a instiutului. După adunare toți acționari s’au întrunit la masă comună.

Balul meseriașilor români din Oravița-rom. a reușit peste toate așteptările.

Relațiunile dintre țările Europei, dupăcum vestesc foile mari, earăși s’au înaprit din pricina diferendului româno-bulgar, care se va dezbate încurînd la Sf. Petersburg.

Societatea țințășilor din Oravița și-a ținut la 2 curent adunarea generală, în care prezidentul Iuliu Boitner arată că numărul membrilor a crescut dela 224 la 252. La propunerea d-nului Dr. G. Sceda li-se votează prezidentului și funcționarilor mulțumită protocolară. Pe anul 1913 au fost aleși, president: Iuliu Boitner, I magistru: Iosef Seydl, II magistru: Carol Becker, secretar: Carol Fleischhacker, casier: Stefan Schich, juriconsult: Dr. Mihai Grosșian, econom: Francisc Demény; membri în comitet: Bauer, Bieber, Buschner, Eisele, Fischer, Dr. Fitz, Glaser, Grau, Dr. Hedbawny, Ivașcoviți, Dr. S. Kalkbrenner, R. Cucu, I. Lang, A. Mann, B. Munteanu, A. Pavloviți, I. Regner, V. Reif, A. Schöpflin, R. Seitz, A. Szabó, Dr. I. Verzar, C. Weinzierl. Însfîrșit adunarea generală a votat mulțumită protocolară membrilor cari și-au donat cvotele sortate pe seama fondului societății.

Instrucțiunea în afacerea de trădare a căpitanului Rodrig Goliescu este terminată. Căpitanul arestat își petrece timpul scriind la un lung memoriu asupra faptei sale. Goliescu a mărturisit că voia să încaseze bani dela indivizi cari servia interesele unei țări străine, dar că nici prin gînd nu i-a trecut ca să-și trădeze țara. În intențiunea sa a fost de a prezinta aceluși individ un plan fals, numai pentru a-i putea stoarce suma de bani promisă. Pentru a da o aparență mai serioasă și a nu trezi bănuiala sau neîncrederea străinului, dînsul au căutat să se asocieze cu d-l Predescu funcționarul consciințios dela statul major, căruia i-ar fi dat indicațiuni să procedeze în senzul acestui scop. Ambițiunea lui era ca să reușiască a face din aparatul lui o realitate și era așa de convins că ar fi izbutit să ajungă la această țință. Încît nu se dedea îndărăt dela niciun sacrificiu.

Snoavă.

Țiganul la solgăbirău.

Un Țigan fiind cu de furat, fu dus la solgăbirău. Era pe vremea, cînd bătaea era sloboadă. Solgăbirăul începu cercetarea, dar văzu, că Țiganul, deși prins, tăgăduște. Atunci porunci să-l pună pe Țigan jos și să-i tragă douăzeci-cinci de nuiete verzi de alun pe partea „ceialaltă” Țiganul înspaimîntat întrebă:

- Cîte-ai poruncit Măria Ta să-mi tragă?
- Douăzeci-cinci, răspune solgăbirăul în-ciudat.

— Hauleo, Măria Ta, dar darnic mai ești pe spinarea altuia, zice Țiganul, — de știam una ca asta, puteau să moară toate găinile din sat și nu puneam mîna pe una!

Editor-proprietar: Gheorghe Jianu.
Redactor-responsabil: Ilie Oravițanu.

Aviz.

Dăm de știre la totnatul că la Redacțiua noastră aici în Oravița lingă banca românească „Oraviciana”, am deschis la 1. Ianuar c. st. n. un

Birou de informații,

la îndămîna celorce au daraveri de orce natură atît în orașul cît și în provincia noastră întregă, exoperînd, orî înlezînd fiecăruia care ne trece pragul: cumpărări și vinderi de imobile, obiecte, mașini agricole, acții etc., dînd Românilor noștri din Valea Carașului, cari ne vor cere ajutorul și alte îndrumări necesare.

Casa de vînzare

Casa Nr. 251 din strada principală, constătoare din 2 localuri de prăvălii, 4 locuințe moderner curte și grădină. A se întreba la proprietaru, Nicolae Hașca, orî la Simeon Moldovan, Țneționle la oficiul de dare din Oravița.

